

شرکت ملی نفت ایران، شاکله توسعه ملی

شرکت ملی نفت ایران از بدو تاسیس در سال ۱۳۳۰ به عنوان دومین شرکت بزرگ نفتی جهان و عضو اصلی اوپک، در کسوت پرچمدار همکاری های منطقه ای و جهانی در خاورمیانه، همواره سعی داشته تا با توسعه فعالیت های اکتشافی، حفاری، افزایش تولید نفت و گاز، پژوهش و توسعه، پالایش و توزیع نفت، گاز و فرآورده های نفتی و همچنین صادرات، نقش بی بدیل و تاریخی خود را به عنوان شرکتی با سابقه ۶۶ ساله در عرصه تولید و صادرات در منطقه تثبیت کند.

این شرکت با در اختیار داشتن ذخیره های عظیم هیدروکربوری، در زمره بزرگترین شرکت های نفتی جهان قرار دارد به طوری که هم اکنون منابع هیدروکربور قابل برداشت مایع و گاز، به ترتیب در حدود ۱۵۹ میلیارد بشکه و ۳۴ تریلیون متر مکعب ارزیابی شده است. در این میان میدان گازی پارس جنوبی با برخورداری از ۱۳ تریلیون مترمکعب ذخایر گاز، به تنهایی نیمی از ذخایر اثبات شده گاز ایران را به خود اختصاص داده است.

سهم ایران در سبد هیدروکربوری جهان

بریتیش پترولیوم در شصت و ششمین گزارش سالانه خود موسوم به گزارش «مرور آماری انرژی جهان ۲۰۱۷» که از معتبرترین گزارش های بخش انرژی جهان است، وضعیت صنعت نفت و گاز ایران در سال ۲۰۱۶ را به شرح زیر توضیح داده است:

چهارمین دارنده ذخایر نفت و اولین دارنده ذخایر گاز جهان

براساس جدیدترین برآورد این شرکت انگلیسی، رقم ذخایر اثبات شده قابل برداشت نفت ایران در سال ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ یکسان و برابر با ۱۵۸,۴ میلیارد بشکه عنوان شده است و ایران ۹/۳ درصد کل ذخایر نفتی اثبات شده جهان را در اختیار دارد و همچنان چهارمین مالک بزرگ ذخایر نفتی در جهان محسوب می شود.

براین اساس، حجم ذخایر گازی ایران در سال ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ معادل ۳۳,۵ تریلیون مترمکعب عنوان شده است و ایران ۱۸ درصد کل ذخایر گازی جهان را به خود اختصاص داده است و همچنان بزرگترین دارنده ذخایر گازی جهان به شمار می رود.

چهارمین تولیدکننده نفت و سومین تولیدکننده گاز جهان

تولید نفت ایران به همراه میعانات گازی در سال ۲۰۱۶، به ۴,۶ میلیون بشکه در روز رسیده است که نشان‌دهنده افزایش ۷۰۳ هزار بشکه در روز یا ۱۸ درصدی تولید نفت ایران نسبت به سال ۲۰۱۵ است. براساس این گزارش، میزان تولید نفت ایران در سال ۲۰۱۶ معادل پنج درصد کل تولید نفت جهان بوده است و کشورمان در این سال، در جایگاه چهارمین تولیدکننده بزرگ نفت جهان قرار داشته است. ایران در سال ۲۰۱۵ با تولید روزانه ۳,۸۹۷ میلیون بشکه، هفتمین تولیدکننده بزرگ نفت جهان بود.

براساس جدیدترین برآورد این شرکت انگلیسی، همچنین میزان تولید گاز ایران در سال ۲۰۱۶، بالغ بر ۲۰۲,۴ میلیارد مترمکعب برآورد شده که نسبت به سال ۲۰۱۵ از افزایش ۶,۶ درصدی برخوردار شده است.

در این میان، شرکت ملی نفت ایران هم اکنون به منظور حفظ جایگاه خود در منطقه و در عرصه بین‌الملل، سیاست‌های خود را در بخش میدان‌های مشترک نفت و گاز (به ویژه میدان‌های غرب کارون و میدان مشترک پارس جنوبی)، افزایش ضریب برداشت، تزریق گاز به میدان‌های نفتی و افزایش برداشت از میدان‌هایی که در نیمه دوم عمر خود قرار دارند، متمرکز کرده است.

از سویی پیشرفت تکنولوژی و پیچیده تر شدن مناسبات اقتصادی و سیاسی سبب شده تا این شرکت معظم نفتی سیاست‌های ملی، منطقه‌ای و همکاری با کشورهای مهم صنعتی در زمینه تامین انرژی و ایجاد ثبات در بازارهای جهانی نفت را نیز در دستور کار خود قرار دهد.

چشم انداز و ماموریت شرکت ملی نفت ایران

شرکت ملی نفت ایران، پیشگام در میان شرکت‌های ملی نفت جهان با عملکردی تجاری و یکپارچه در عملیات بالادستی، بازاریابی و معاملات بین‌المللی نفت و گاز است. این شرکت در بازار داخلی و بطور فزاینده و موثر در عرصه بین‌المللی (تجارت بین‌المللی هیدروکربوری و دانش فنی) حضور داشته و حافظ منافع ملی و بین‌المللی کشور در بلندمدت خواهد بود.

ماموریت شرکت ملی نفت ایران در خصوص دستیابی به اهداف تعریف شده در چارچوب انجام فعالیت‌های تجاری، به روشی سودآور در داخل و خارج از کشور و در راستای تامین نیاز مشتریان و یاری رساندن به فرایند توسعه کشور تعریف می‌شود.

سیاست‌های کلان صنعت نفت در شرکت ملی نفت ایران

همگام با تدوین چشم انداز ۲۰ ساله دیپلماسی انرژی کشور، سیاست های کلان صنعت نفت نیز تعریف شد و طی آن شناسائی کل منابع هیدروکربوری در پهنه سرزمین با اولویت مخازن مشترک در دستور کار قرار گرفت.

در ادامه، افزایش ظرفیت تولید در صنعت نفت و گاز با هدف افزایش یا حداقل حفظ سهم ایران در بازار جهانی نفت و اوپک با توجه به افزایش تقاضای جهانی برای نفت و نیز برای رسیدن به اهداف چشم‌انداز و جلوگیری از هدر رفت ذخائر هیدروکربوری از طریق افزایش ضریب بازیافت، افزایش سهم گاز در سبد مصرف انرژی کشور از طریق جایگزینی مصرف فرآورده‌های نفتی مایع با گاز طبیعی و همچنین تلاش در جهت صدور گاز طبیعی به کشورهای همسایه از طریق خط لوله و به سایر کشورهای جهان و منطقه خاور دور از طریق تولید گاز طبیعی مایع شده به عنوان شاخص های سیاسی کلان صنعت نفت معرفی شد.

عبور از تنش‌زدایی و ارتقای سطح همکاری با دیگر کشورهای منطقه و اعضای اوپک به منظور ایفای نقش موثر در تأمین انرژی و همچنین ایجاد ثبات در بازار جهانی نفت و کسب درآمد عادلانه از دیگر محورهای مورد نظر است.

در ادامه با توجه به اهمیت هم افزایی و انجام فعالیت های مشترک، سیاست های دیگری در خصوص تعامل با کشورها و شرکت‌های صاحب فناوری‌های پیشرفته در استخراج نفت، برای جذب فناوری و منابع مالی خارجی و نیز حمایت از پذیرش سرمایه‌گذاری خارجی در توسعه صنایع نفت، گاز و پتروشیمی و همچنین تقویت نگرش مدیریت بنگاهداری اقتصادی و اصلاح ساختار شرکت‌های تابعه نفت، روان‌سازی مقررات در جهت افزایش بهره‌وری و روزآمد ساختن شرکت‌های نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی کشور و ارتقاء آنها به سطح شرکت‌های بین‌المللی فعال و قابل رقابت اقتصادی در این بخش‌ها و همچنین تعیین دقیق رابطه مالی بین دولت و بخش نفت و گاز براساس اصول تجارت و روش‌های بنگاهداری تعریف شد.

بهینه‌سازی مصرف انرژی همراه با کاهش شدت انرژی مصرفی در تمامی بخش‌های اقتصادی کشور از طریق مدیریت و سرمایه‌گذاری لازم جهت کاهش میزان مصرف داخلی مواد هیدروکربوری و افزایش نسبت صادرات به تولید، تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد بالاخص در بخش بالادستی نفت (مانند رشته‌های مهندسی مخازن نفت، حفاری، اکتشاف و مدیریت مخازن)، انجام پژوهش‌های مورد نیاز صنعت نفت بالاخص در بخش بازیافت مخازن و تولید دانش فنی فرایندهای تولید فرآورده‌های نفتی و حداکثرسازی ارزش افزوده صنعت نفت و گاز کشور از طریق هم‌افزایی مزیت‌های نسبی با توسعه سرمایه‌گذاری در منابع و صنایع نفت و گاز، پالایش، صنایع پتروشیمی، صنایع انرژی‌بر و صنایع و خدمات مهندسی پشتیبان آنها (از جمله صنایع و خدمات دریایی مرتبط) از دیگر وجوه سیاست های کلان صنعت نفت ایران در شرکت ملی نفت ایران است.

از دیگر ارکان این سیاستگذاری ها می توان از حمایت از ایجاد و تقویت بخش خصوصی داخلی در صنعت نفت کشور به ویژه در بخش بازرگانی نفت و نیز صنایع پائین دستی، صنایع و خدمات پشتیبان صنعت نفت، خدمات پیمانکاری و فنی و مهندسی با هدف حضور شرکت های ایرانی در بازارهای منطقه ای و جهانی و همچنین ایجاد مرکزیت جذب، تولید و انتقال و ارتقاء فناوری های نوین صنایع نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی در منطقه خلیج فارس از طریق تعامل سازنده با کشورها و شرکت های مؤثر در عرضه فناوری نفت و گاز در بازارهای جهانی و تقویت مؤسسات تحقیقاتی، علمی، فنی و توسعه مراکز R&D داخلی فعال در امور نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و گسترش همکاری شرکت ها با نهادهای علمی و تحقیقاتی بین المللی نام برد.

حمایت از سرمایه گذاری های مشترک با کشورهای منطقه و یا ادغام شرکت های مرتبط در بخش های پتروشیمی و صنایع پائین دستی نفت با هدف ایجاد شرکت های بزرگ تأثیرگذار در مقیاس جهانی، مشارکت و توسعه همکاری های منطقه ای و بین المللی در امور اکتشاف، استخراج و بهره برداری از مخازن نفت و گاز و حضور در طرح های سرمایه گذاری مختلف بالادستی و پائین دستی در خارج از کشور با اولویت کشورهای منطقه و آسیا با هدف تضمین بازار و تقویت تعامل بین المللی از دیگر سیاست های اتخاذ شده همسو با افق چشم انداز ۱۴۰۴ است.

وزارت نفت و شرکت ملی نفت ایران همچنین برای نیل به اهداف تعریف شده در افق چشم انداز، ایجاد مرکزیت خدمات مالی، بازارهای پولی، سرمایه، بیمه، بورس کالا، تجهیزات و امکانات صنایع نفت و گاز و ارائه خدمات لازم از طریق این بازارها برای کشورهای منطقه و نیز ایجاد مرکز جذب سرمایه و تأمین منابع مالی مورد نیاز از بازارهای جهانی با تأسیس نهادهای مالی مشترک را در دستور کار دارند.

اولویت های شرکت ملی نفت ایران در برنامه ششم توسعه

شرکت ملی نفت ایران در برنامه پنجساله ششم توسعه، هدف گذاری برای افزایش ظرفیت تولید روزانه نفت به ۴،۷ میلیون بشکه، ظرفیت تولید روزانه گاز به ۱،۳ میلیارد مترمکعب و ظرفیت تولید مایعات و میعانات گازی به ۱،۱ میلیون بشکه در روز را در برنامه قرار داده است.

در عین حال تلاش برای دستیابی به فناوری های نوین و بومی سازی و تجاری سازی این فناوری ها در صنایع نفت و گاز و حمایت از تکالیف اجتماعی شرکت ملی نفت ایران، از دیگر اهداف برنامه ششم توسعه در این شرکت است؛ بر همین مبنا افزایش پتانسیل صادرات نفت و افزایش میزان تزریق گاز و آب به میدان ها نیز در این برنامه هدف گذاری شده است.

در عین حال در دیگر شرکت‌های تولیدی تابعه شرکت ملی نفت ایران نیز پروژه‌های اولویت داری تعریف شده است که در راستای بهره‌مندی از ظرفیت‌های بی‌شمار کشور در حوزه نفت و گاز خواهد بود. در این زمینه بازرگاری و ایجاد انعطاف در ساختارهای سازمانی از یک سو و جذب سرمایه‌های خارجی و فناوری‌های روز دنیا از سوی دیگر در دستور کار قرار گرفته است.

پتانسیل ایران در تولید نفت و گاز

ایران به عنوان قطب انرژی در خاورمیانه از ذخایر قابل توجه منابع هیدروکربوری برخوردار است؛ به طوری که در حال حاضر میزان ذخایر نفت درجای کشور بیش از ۷۱۲ میلیارد بشکه و ذخایر نفت باقیمانده قابل برداشت ۱۰۱ میلیارد بشکه برآورد می‌شود.

در این میان ذخایر گاز طبیعی ایران ۱۶,۶ درصد ذخایر دنیا، ۴۹ درصد ذخایر منطقه خاورمیانه و ۳۸ درصد ذخایر کشورهای صادرکننده نفت است. در عین حال تجمیع ذخایر گاز و نفت ایران گویای این واقعیت است که ایران رتبه اول ذخایر هیدروکربوری در جهان را در اختیار دارد.

هم اکنون ۱۸۴ میدان مشتمل بر ۳۹۰ مخزن در کشور وجود دارد که از این تعداد، ۱۷۱ مخزن توسعه یافته یا در حال توسعه است و ۲۰۹ مخزن هم توسعه نیافته است.

مخازن نفتی ایران در ۳ گروه سازند آسماری، بنگستان و خامی طبقه بندی می‌شوند که از این میان عمده ذخایر نفت درجای ایران بالغ بر ۳۰۰ میلیارد بشکه در سازند آسماری قرار دارد که در این میان، حدود ۵۰ میلیارد بشکه از ذخایر قابل برداشت میدان باقی مانده است. این در حالی است که متوسط ضریب بازیافت نفت در این سازند ۳۷ درصد است.

در گروه بنگستان نیز ۲۸۰ میلیارد بشکه نفت درجا وجود دارد که ضریب بازیافت نفت در آن کمتر از ۱۵ درصد است و بدین ترتیب تنها ۳۳ میلیارد بشکه از ذخایر قابل برداشت این میدان باقی مانده است؛ اگرچه انتظار می‌رود با استفاده از روش‌های ازدیاد برداشت ضریب بازیافت مخازن این سازند افزایش یابد.

در عین حال ذخیره نفت درجای سازند خامی نیز بالغ بر ۱۲۶,۵ میلیارد بشکه و ضریب بازیافت ۱۷,۱۵ درصد است.

میزان نفت قابل برداشت از ذخایر کشور در حالی است که متوسط ضریب بازیافت مخازن نفتی کشور ۲۴,۶ درصد برآورد می‌شود. از این میزان ضریب بازیافت، تنها ۴,۴ درصد آن حاصل بکارگیری روش‌های ازدیاد برداشت است.

با این وجود متوسط ضریب بازیافت قابل قبول برای میادین نفتی ۳۵ درصد است که البته ضریب بازیافت فعلی نفت در ایران با این رقم حدود ۱۰ درصد اختلاف دارد و در صورت تحقق ضریب بازیافت ۳۵ درصدی، ۷۰ میلیارد بشکه به ذخایر قابل برداشت نفت کشورمان اضافه خواهد شد.

البته این امکان هست تا با استفاده از روش‌های EOR و IOR که به طور جدی در برنامه‌های افزایش تولید شرکت ملی نفت ایران دنبال می‌شود، ضریب بازیافت نفت بین ۵ تا ۱۵ درصد افزایش یابد. در عین حال به شرکت‌های متقاضی توسعه میادین ایران توصیه می‌شود برای افزایش ضریب بازیافت نفت، ترکیبی از روش‌های ازدیاد برداشت را مدنظر قرار دهند و صرفاً به یک روش اکتفا نکنند.

در عین حال ضریب بازیافت مایعات و میعانات گازی نیز ۵۱ درصد و متوسط ضریب بازیافت گاز نزدیک به ۷۰ درصد برآورد می‌شود که بدین ترتیب، ضریب بازیافت کل هیدروکربور کشور حدود ۴۰ درصد خواهد بود.

در میان میدان‌های نفت و گاز کشف شده در کشور بزرگترین و مهمترین آن‌ها شامل میدان نفتی چنگوله در استان ایلام، میدان نفت و گاز آرش، میدان نفتی کوشک لایه نفتی پارس جنوبی و میدان نفتی آزادگان در نزدیکی اهواز می‌شود.

بزرگترین و مهمترین میدان‌های گازی کشف شده نیز عبارتند از: میدان گازی گردان در جنوب شیراز، شیرین تابناک در مرز استان‌های فارس، بوشهر و هرمزگان، زیره در بوشهر، هما و دی در استان فارس، تابناک شرق و میدان گازی پارس جنوبی.

میادین نفتی ایران

میدان‌های نفتی ایران مشتمل بر مخازن، حوضه‌ها و میدان‌های نفتی واقع در قلمرو خاکی و آبی کشور ایران است. برخی از این میادین در حال حاضر فعال و تعدادی نیز غیرفعال یا در حال توسعه می‌باشند. مالکیت کلیه میادین نفت و گاز ایران، در اختیار شرکت ملی نفت ایران است که هم‌اکنون عملیات تولید از این میادین توسط چهار شرکت تابعه آن به نام‌های شرکت ملی مناطق نفت‌خیز جنوب، شرکت نفت فلات قاره ایران، شرکت نفت مناطق مرکزی ایران و شرکت نفت و گاز اروندان انجام می‌گیرد.

مدیریت بخش بزرگی از میادین پر بازده و بزرگ ایران برعهده شرکت ملی مناطق نفت‌خیز جنوب است که این میادین در بخش‌های جنوبی و غربی کشور مستقر هستند و کلیه آنها در زمره میادین بخش خشکی

بشمار می‌آیند. شرکت نفت فلات قاره ایران مدیریت کلیه میدان‌های کشور که در آبهای خلیج فارس قرار گرفته‌اند را برعهده دارد. میدان‌های نفتی مستقر در بخش مرکزی کشور نیز به شرکت نفت مناطق مرکزی ایران واگذار شده است که از میدان‌های کوچک و متوسط کشور محسوب می‌شوند. مدیریت بخشی از میدان‌های نیمه توسعه یافته و توسعه نیافته واقع در جنوب ایران که به میدان‌های غرب کارون مشهور می‌باشند نیز در اختیار شرکت نفت و گاز اروندان قرار دارند. مدیریت میدان‌های نفتی و گازی مستقر در دریای خزر نیز برعهده شرکت نفت خزر است، گرچه این میدان‌ها تاکنون به مرحله تولید نرسیده‌اند.

بزرگترین میدان نفتی ایران میدان نفتی اهواز است. این میدان با ذخیره درجای ۶۵/۵ میلیارد بشکه و ذخیره قابل برداشت ۳۷ میلیارد بشکه، به‌عنوان سومین میدان بزرگ نفتی جهان شناخته می‌شود. میدان نفتی گچساران با ذخیره درجای ۵۲/۹ میلیارد بشکه و ذخیره نهایی ۲۳/۷ میلیارد بشکه نفت خام، دومین میدان نفتی ایران بشمار می‌آید. سومین میدان نفتی کشور، میدان نفتی مارون است، که معادل ۴۶/۷ میلیارد بشکه نفت خام، در مخازن آسماری، بنگستان و خامی آن جای دارد. میدان نفتی آزادگان با ذخیره درجای ۳۲ میلیارد بشکه، چهارمین میدان نفتی ایران و بزرگترین میدان مشترک کشور است. این میدان در لایه اصلی خود یعنی سروک، با میدان مجنون عراق مشترک است. میدان نفتی آغاچاری با در اختیار داشتن ۳۰/۲ میلیارد بشکه نفت خام درجا، پنجمین میدان نفتی ایران محسوب می‌شود. چهار میدان اهواز، مارون، آغاچاری و گچساران در مجموع بیش از ۲ میلیون بشکه از ظرفیت تولید روزانه نفت کشور را به خود اختصاص می‌دهند. ظرفیت تولید نفت خام میدان آزادگان نیز به طور میانگین معادل ۴۰ هزار بشکه در روز است.

میدان‌های مشترک نفتی ایران

کشور ایران با برخی کشورهای همسایه خود، دارای میدان‌های نفتی مشترک است. این کشورها عبارتند از:

عراق

عربستان سعودی

کویت

قطر

امارات متحده عربی

عمان

در حال حاضر ۱۵ مخزن و ۲۸ میدان نفتی و گازی مشترک بین ایران و کشورهای همسایه در شمال و جنوب کشور وجود دارد. در این بین مخازن مشترک واقع در خشکی در همجواری کشور عراق قرار دارد و سایر مخازن در خلیج فارس و دریای خزر واقعند.

در طول مرز مشترک ایران و عراق ۵ میدان نفتی قرار دارد، که عبارتند از: میدان نفت‌شهر، میدان دهلران، میدان پایدار غرب، میدان نفتی آذر، میدان نفتی آزادگان و میدان نفتی یادآوران.

در طول مرز مشترک آبی ایران و عربستان سعودی نیز چهار میدان نفتی اسفندیار، فروزان، فرزاد A (فارس ۱) و فرزاد B (فارس ۲) قرار دارند.

در طول مرز مشترک آبی ایران و قطر، میدان نفتی رشادت قرار دارد، همچنین لایه نفتی میدان پارس جنوبی نیز در طول مرز مشترک ایران و قطر مستقر است.

میدان نفتی و گازی آرش در طول مرز مشترک آبی ایران و کویت، قرار دارد.

در طول مرز مشترک آبی ایران و امارات عربی متحده نیز میدان نفتی فرزام، میدان نفتی نصرت، میدان نفتی مبارک و میدان نفتی سلمان در مجاورت مخازن اماراتی قرار دارند.

همچنین تنها میدان مشترک نفتی ایران با عمان، میدان نفتی هنگام است.

افق های پیش روی توسعه شرکت ملی نفت ایران

توسعه میدان نفتی آزادگان به عنوان یکی از مهمترین رسالت های شرکت ملی نفت ایران در روند افزایش تولید نفت در دولت دوازدهم از اهمیت بالایی برخوردار است؛ از این منظر برنامه ریزی مدونی برای تولید بیش از ۳۰۰ هزار بشکه نفت از میدان های غرب کارون تا پایان سال ۹۶ انجام شده است.

در بخش تولید و صادرات گاز و میعانات گازی نیز اقدامات موثری انجام شده و در برنامه است که از آن جمله می توان به تکمیل فرآیند توسعه ای میدان مشترک گازی پارس جنوبی نام برد که در حال حاضر ۶ فاز آن نیمه تمام است و بنابر برنامه ریزی های صورت گرفته باید تا پایان سال ۹۷ وارد مدار توسعه شوند.

در عین حال احیای دوباره پروژه ایران ال ان جی که به دلیل تحریم ها نیمه کاره رها شده بود از دیگر برنامه های توسعه ای شرکت ملی نفت ایران در بخش افزایش تولید و صادرات گاز است.

با تکمیل بازسازی سکوهای تخلیه و تجهیزات مستقر در پایانه نفتی شمال، برنامه های مبتنی بر از سرگیری دوباره سوآپ نفت خام وارد فاز اجرایی خواهد شد؛ در حال حاضر استفاده از تمامی پتانسیل های موجود برای دستیابی به بازارهای از دست رفته سوآپ نفت خام در برنامه شرکت ملی نفت ایران است و با جدیت پیگیری می شود.

بنابر برنامه ریزی صورت گرفته، در صورت از سرگیری عملیات سوآپ، پایانه نفتی شمال با توان حداکثری که از قبل موجود بوده (۱۲۰ هزار بشکه در روز) می تواند این عملیات را انجام دهد. البته پیش از این، پایانه شمال با استفاده از توان دو اسکله تخلیه شرکت صدرا موفق به تحویل روزانه ۲۵۰ هزار بشکه نفت نیز شده بود که در صورت افزایش حجم سوآپ، همچنان می توان از دو پست اسکله تخلیه شرکت صدرا استفاده کرد.

از سوی دیگر پهلوگیری سالانه نزدیک به ۸۰۰ نفتکش در پایانه نفتی خارگ، پتانسیل مطلوبی برای صادرات نفت خام کشورمان فراهم کرده است.

در این میان شکسته شدن رکورد پهلودهی همزمان ۱۰ کشتی نفتکش که صادرات ۹،۲ میلیون بشکه ای نفت را در پی داشت، بیانگر این واقعیت است که شرکت ملی نفت ایران امکان صادرات نفت خام ایران به مقادیر بالا و بر مبنای میزان درخواستی را خواهد داشت.

ذخیره سازی نفت خام

عملیات ذخیره سازی یکی از فرآیندهای مهم سیستم انرژی با هدف حفظ یکپارچگی و جلوگیری از ایجاد نوسانات و یا تاخیر در زنجیره عرضه انرژی محسوب می شود.

در شرکت ملی مناطق نفتخیز جنوب برای تثبیت شرایط عملیاتی تولید و جلوگیری از نوسانات رسید و ارسال، مخازن ذخیره سازی در واحدهای بهره برداری و همچنین در محل تلمبه خانه های انتقال نفت خام به پایانه های صادراتی به خصوص در تاسیسات میدین بزرگ نفتی نصب شده یا در دست احداث است.

در شرکت نفت فلات قاره ایران، نفت خام تولیدی از سکوهای دریایی مناطق مختلف خارگ، سیری، لاوان، کیش، قشم و بهرگان با خطوط زیردریایی به مخازن ذخیره در جزایر مذکور و در بهرگان به پایانه شناور خلیج فارس هدایت می شود.

در شرکت نفت مناطق مرکزی ایران که میدان های نفتی و گازی آن در گستره جغرافیایی سرزمینی ایران پراکنده اند، وجود مخازن ذخیره برای پوشش زمان تعمیرات و تداوم عملیات رسید و ارسال در هر منطقه از اهمیت بسزایی برخوردار است؛ به این ترتیب هر منطقه به مخازن ذخیره کافی مجهز شده است.

پایانه های صادراتی خارگ- عسلویه- ماهشهر در جنوب و پایانه وارداتی نکا در شمال کشور، مجهز به اسکله هایی برای پهلوگیری کشتی های نفتکش جهت صادرات و واردات نفت خام (سوآپ نفت خام از کشورهای همسایه شمالی در نکا) و یا فرآورده های نفتی (به نکا- ماهشهر) و صادرات مایعات و میعانات گازی (از عسلویه- ماهشهر) و سایر تسهیلات متداول مربوط به عملیات پذیرش کشتی ها، مخازن ذخیره و تاسیسات بارگیری و تخلیه است.

در منطقه عسلویه از شرکت پایانه های نفتی ایران، انتقال میعانات گازی به کشتی ها به وسیله گوی های شناور (SPM) صورت می پذیرد. در عین حال این شرکت انجام طرح استراتژیک احداث پایانه های نفت و گاز در غرب شهرستان جاسک را به عنوان یکی از پروژه های ملی در دست اقدام دارد.

حفاری، بازوی اصلی توسعه و تولید نفت و گاز

صنعت حفاری به عنوان یکی از بازوهای مهم تولید نفت و گاز از اهمیت بالایی برخوردار است؛ این صنعت مجموعه ای از عملیات فنی پیچیده و متنوع است که بسیاری از دانش های روز را در بر می گیرد.

در این میان جایگاه سازمانی و حوزه فعالیت شرکت ملی حفاری ایران، به عنوان بازوی توانمند شرکت ملی نفت ایران در توسعه و تولید میداین نفت و گاز، مبتنی بر اجرای عملیات حفاری به منظور اکتشاف، تولید و بهره برداری از مخازن نفت و گاز و نیز تعمیر و ترمیم آنها، ایجاد چاه های تزریقی و انجام کلیه خدمات فنی وابسته اعم از قلمرو داخلی و فلات قاره است.

شرکت ملی حفاری ایران در زمینه ارائه خدمات فنی و تخصصی و حفاری در سه بخش حفاری چاه های نفت و گاز، خدمات فنی تخصصی و خدمات مهندسی و مدیریت پروژه مشغول فعالیت است.

در حوزه حفاری چاه های نفت و گاز این شرکت انواع حفاری فراتعادلی، حفاری جهت دار، حفاری فروتعادلی، حفاری با هوا، حفاری چاه های زمین گرمایی، مغزه گیری و مانده یابی را انجام می دهد.

در زمینه خدمات فنی تخصصی نیز کنترل فوران چاه، خدمات مدیریت پسماند، نمودارگیری و مشبک کاری چاه، خدمات سرچاهی، اسید کاری و تزریق پذیری، لوله گذاری، لوله مغزی سیار، حفاظت در برابر گازهای سمی، چاه پیمایی، خدمات تکمیل چاه، خدمات سیال حفاری، خدمات کامل سیمانکاری، خدمات کامل انگیزش چاه، نمودارگیری از سیال حفاری، آزمایش سطحی چاه، آزمایش بهره دهی چاه، لایه آزمایی، خدمات نصب آویزه و رانش آستری ابزار در گردش حفاری از برنامه های جاری ملی حفاری به شمار می رود.

این شرکت همچنین در حوزه خدمات مهندسی و مدیریت پروژه نیز فعال است؛ در این حوزه ارائه خدمات مهندسی MC، خدمات سیمان، خدمات کنترل فوران چاه، خدمات انگیزش چاه، خدمات سیال حفاری، خدمات زمین شناسی و خدمات خرید کالای حفاری را در دست انجام دارد.

نگاهی به عملکرد شرکت ملی حفاری ایران از بدو تاسیس حکایت از افزایش تدریجی تعداد دکل های حفاری و سیطره کامل این شرکت بر توسعه و تولید میداین هیدروکربوری دارد؛ به طوری که تعداد دستگاه های حفاری در اختیار این شرکت در دهه اول بالغ بر ۱۹ دستگاه بوده و در سه دهه بعدی به ترتیب به ۴۶، ۵۶ و ۷۴ دستگاه ارتقا یافته است.

این شرکت پس از راه اندازی رویکرد خود را از پروژه محوری به دانش محوری و تبدیل شدن به یک بنگاه اقتصادی تغییر داده است.

شرکت ملی حفاری ایران از بدو تاسیس در سال ۱۳۵۸، حفر ۴۲۹۱ حلقه چاه نفت و گاز با مترافز بیش از ۹ میلیون مترمربع را در کارنامه خود دارد.

درعین حال عمیق ترین چاه حفاری شده در شرکت ملی حفاری ایران حدود ۷۵۰۰ متر عمق دارد.